

NAZLI ERAY'IN İMPARATOR ÇAY BAHÇESİ ROMANINDA FANTASTİK UNSUR OLARAK ZAMAN VE MEKAN KAVRAMLARI

*Emine Nur SARITOSUN

ÖZET

Büyülü gerçekçilik Latin Amerika'nın roman alanında en üretken dönemi olarak bilinen 1950'ler ve 1960'larda farklı şekillerde ortaya çıkmış bir anlatım tarzıdır. Büyülü gerçekçilik kavramı, Türkiye'ye bir akım niteliğiyle 1980'li yıllarda ulaşır. Büyülü gerçekçilik özellikle yirminci yüzyıl Latin Amerikan edebiyatında gelişmiştir. Bu anlayış fantastikten ve masaldan ayrı olarak yeni gerçekliği kavramanın ve anlatmanın bir çabası olarak ortaya çıktığı söylenmektedir.

Nazlı Eray (d.1945), Türk edebiyatına önemli yenilikler getirmiş yazarlardan birisidir. 1959' da henüz ortaokuldayken kaleme aldığı 'Mösyö Hristo' ile edebiyat dünyasına adımını atmıştır. Gerçeküstücülük akımının niteliklerini taşımakla beraber bunu eserlerine yansıtmıştır. Bu makalenin amacı, Eray'ın İmparator Çay Bahçesi yapıtında büyülu gerçekçilik yönünden değerlendirerek, onun bu tarzda zaman ve mekan unsurlarına nasıl şekil verdiğini incelemektir. Nazlı Eray'ın seminerine katılarak kitap hakkında veriler elde edilmiştir. Araştırma ve inceleme yöntemiyle de bu veriler sentezlenip yazıya aktarılmıştır.

Türk edebiyatında fantastik unsur olarak kullanılan zaman ve mekan kavramları, farklı yönleriyle edebi eserlerde yer almıştır. Yazarın yapıtında büyülu gerçekçiliğe göre zaman ve mekan kavramlarının farklı yönlerden tasvir edilmesi, onun büyülu gerçekçi anlatım tekniklerini ustaca kullandığının göstergeleri olduğu görülmüştür. Eray, örnek aldığı Gabriel Garcia Marcus, Sait Faik Abasıyanık, Ahmet Hamdi Tanpınar, Sevim Burak ve eserlerinde de yer verdiği Stalin, Evo Poren'den aldığı ve kendi fikir dünyasıyla sentezleyerek, özgün eserler vermiştir; bu yapıtında da zaman ve mekan kavramlarını fantastik unsurları kullanarak şekillendirmiştir.

Anahtar Sözcükler: Nazlı Eray, Büyülü Gerçekçilik, İmparator Çay Bahçesi.

ABSTRACT

Magical realism in the novel areas of Latin America, known as the most productive period in the 1950s and is a narrative style emerged in the 1960s in different ways. The concept of magical realism, with a current nature to reach Turkey in the 1980s. Magical realism is particularly developed in the twentieth century Latin American literature. This approach is said to grasp the new reality as distinct from fantasy and fairy tales and emerge as an effort to tell.

Nazli Eray (d.1945), the author is one of the major innovations brought to Turkish literature. 1959 is not yet in junior high penned 'Hristo Monsieur' and took a step into the world of literature. Although the move has reflected on the nature of the Surrealist movement that works. The purpose of this article, Eray Emperor's Tea Garden building in evaluating the direction of magical realism, is that this kind of time and gave her to examine how the shape of the space component. Nazli Eray participating in the seminar about the book data was obtained. The research and investigation methods were also synthesized data transferred to this article.

When used in Turkish literature as elements of fantasy and space concepts, it has been involved in different aspects of literary works. The author's work is to describe the different aspects of the concept of time and space according to magical realism, it was found to be skillfully uses his magical realistic narrative techniques that indication. Eray, samples received by Gabriel Garcia Marcus, Sait Faik Abasıyanık, Ahmet Hamdi Tanpınar, Stalin gave Sevim in the John and art works, taken from Evo porém and to synthesize their own idea of the world, has original works; the concept of time and space in this building is shaped using elements of fantasy.

Key Words: Nazli Eray, Magical Realism, Emperor Tea Garden.

GİRİŞ

Türk Edebiyatında fantastik unsurların yoğun olduğu kurgularıyla tanınan Nazlı Eray, bu dünya ile gerçek dünyayı çok iyi bir şekilde romanlarına yansıtmıştır. Nazlı Eray, kurgusal unsurları romanlarında ve öykülerinde sık kullanan yazarlarımızdandır. Nazlı Eray'ın (d.1945) 1959'da yazdığı ve 1960'ta Varlık'ta yayımlanan ilk öyküsü "Mösyö Hristo"dan itibaren büyümlü gerçekçi bir anlayışla tüm eserlerini kurgulamıştır.

Nazlı Eray, öykülerinin hemen hemen tamamında olayları yaşayan ve anlatan, kimi zaman yazar kimliğini öne çıkararak otobiyografik bilgiler aktaran bir anlatım tutumu sergiler. Özellikle ilk öykülerinde yazarın çocukluk anlarından fazlaca yararlandığı, kendi yaşamını kurgunun odağına aldığını gözlenmektedir.

NAZLI ERAY

28 Haziran 1945'te Ankara'da doğdu. İstanbul Arnavutköy Kız Kolejini bitirdi. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi ile Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'nü bitirmeden ayrıldı. 1965-1968 yılları arasında Turizm ve Tanıtma Bakanlığı'nda çevirmen olarak çalıştı. Evlendikten sonra görevden ayrılıp sadece yazılarıyla ilgilendi. 1977'de Amerika'da Iowa Üniversitesi'nde konuk öğretim üyesi olarak bulundu ve bir sömestr yaratıcı edebiyat dersi verdi.

Yazmaya lise öğrenciliği yıllarında hikaye çalışmalarıyla başladı. İlk öyküsü "Mösyö Hristo" Varlık dergisinde yayımlandı. Yazı hayatına başlama serüvenini kendisi şu şekilde anlatıyor: *"Edebiyat duygumun ve serüvenimin nasıl ve ne zaman başladığı sorulduğunda ortaokul yıllarıma gidiyorum. 16 yaşında bir ortaokul son sınıf öğrencisiyken "Mösyö Hristo" adlı öyküyü kaleme aldığım yıllara... İstanbul'un eski bir köşesinde, Şişhane'de, Tepebaşı'nda bundan çok uzun yıllar önce, İstanbul böyle bir İstanbul değilken, yarı karanlık bir dünyada bir akşamüstü, bir beyaz kâğıda "Mösyö Hristo" adlı bir öykü yazdım. Bu benim ilk hikâyemdi...Mösyö Hristo, Şişhane Yokuşu'ndaki Saadet Apartmanı'nın kapıcısıydı. Mösyö Hristo, bir yaz günü bir kuş olup Kuledibi'ne uçuyor. Gece gündüz, tüm gün boyunca o çok sevdiği Pera'yı kuşbakışı izliyor. Yaşlı kapıcı orada hayatının muhasebesini yapıyor. Kapıcı dairesine dönmek, kendisini bekleyen karısı Madam Marina'dan kaçmak istiyor, ama yapamıyor. Birçoğumuz gibi tekrar o rutin hayata geri dönüyor, onu yaşlı gözlerle bekleyen karısına, "Çok yorulduğum," diyor. Kapıcı bir gün süren o özgürlüğün tadını çıkarmış, fakat ondan bir parça dahi alamayacağını anlayarak eski hayatına geri dönmüş.*

Uçan bir kapıcı, Mösyö Hristo... Ben bu hikâyeyi yazdığım zamanlarda daha Süpermen, Harry Potter yoktu, uçan bir adam ya da diğer fantastik öğeler ortada yoktu. Öyküyü bitirdiğimde, kendimden çok emin bir halde zarfa koydum ve okulumun edebiyat kulübünün kapısının altından attım. Şimdi düşünüyorum da, bunu neden bir hocaya vermedim veya bir arkadaşıma okumadım; enteresan bir şey. Diğer deyişle, bu benim için bir F16 sortisi gibi bir şeydi.

Geriye baktığımda, o yaşlardaki kendime güvenimi ve öykümün okunacağından emin oluşumu takdir ediyorum. Öyle ki, okul ücra bir yerdeydi, belki de edebiyat kulübünün kapısı hiç açılmayacaktı, dahası ben oraya üye bile değildim. Genç yaşında, önemsenmeyen bir öğrenciydim. Eve döndüğümde, 'Bana deli derler mi?' diye düşünmeye başladım. Yazdığım öyküde uçan bir adam vardı sonuçta...

O esnada Jean-Paul Sartre ve Albert Camus'nün de aralarında bulunduğu birçok yazar Paris'teydi. Ama benim gerçeküstücülükten haberim yoktu. Ama yine de inanıyordum hikâyeme ve mucize gerçekleşti. Bir gün telefon çaldı, okula çağırdılar. Gittiğimde edebiyat kulübünde hocalar ve benden büyük öğrenciler bana şaşkın şaşkın bakıyor, tebrik ediyorlardı; Mösyö Hristo'yu, uçmasını ve bunun aklıma nereden geldiğini soruyorlardı. Hayatımda ilk defa yazarlık duygusunu orada hissetmiştim.

Bugün "Mösyö Hristo", dünya edebiyatının önemli antolojilerinde o gün yazıldığı gibi, hiçbir değişime uğramadan, birçok dile çevrilmiş biçimde yaşıyor. Mösyö Hristo bu hikâyeyi okuyamadı, çok yaşlıydı ve biz o mahalleden taşınmıştık..."

Öyküleri İngilizce, Fransızca, Almanca, İtalyanca, Japonca, Çekçe, Urduca ve Hintçe'ye çevrildi. 1986'da öykülerinden bir demet Almanca olarak Almanya'da yayınlandı. Eserlerinde ironi ve eleştirinin ağır bastığı gerçek dışı bir evren oluşturur. Düşle gerçeğin yaşananla tasarlananın iç içe örüldüğü öykü ve romanları zengin bir düş gücünün ürünüdür.

BÜYÜLÜ GERÇEKÇİLİK

Gerçek ve fantezinin bir karışımı olan büyülu gerçekçilik, Latin Amerika'da oluşan bir akımdır. Büyülu gerçeklik nitelemesine ilk kez Avrupa'da 1925 yılında Alman yazarı Franz Roh'un soyut ekspresyonist ressamı eleştiren yazılarında rastlanır. İlk kez Kübalı romancı Alejo Carpentier'in adını koyduğu bu tür, Latin Amerika'nın günlük hayatındaki fantastiği açığa çıkarıcılar arasında özellikle Marquez'in elinde olağanüstü anlamlar ve biçimler kazanmıştır. Bu kavram, Türkiye'ye bir akım niteliğiyle ancak 1980'li yıllarda ulaşır.³⁹

Büyülü gerçekçilik (Magischer Realismus), mucizelerin ve olağanüstü olayların, alışlagelmiş olaylar biçiminde algılandığı ve insanların, yaşadığımız dünyanın geçerli yasalarının ötesinde özelliklerle donatılmış olduğu, gizem dolu bir dünyayı ifade eden bir terimdir. Bu özelliğe sahip olan kurgular, hayatta gerçekleşmesi imkânsız olan durum, olay ve kahramanları, itibarî âlemde normalmiş gibi gösterir. Gerçeği ve fantastiği birleştirerek her şeyi doğal bir şekilde sunar. Böylelikle sıradan olayları gerçek dışı bir masal gibi anlatır. Bu kurmaca dünya içinde her şey, hikâyedeki karakterler tarafından tipik bir hayat olarak kabul edilir. Olaylar ne kadar olağan dışı olursa olsun, durum alışlagelmiş bir biçimde gösterilir.

Büyülü gerçekliğin anlatımında batıl inançlar, hayaletler, cinler, periler ve doğaüstü olaylar doğruluğu şüphe götürmez bir biçimde, gerçek bir olaymış gibi anlatılır. Kurmaca dünyaları büyülü yapan da bu özelliğidir. Gerçeğin ve düşün iç içe halkalar oluşturduğu bu anlatım biçimi çeşitli yönleriyle düşsü gerçeklikten ve fantastik kurgudan ayrılır. Kahramanın bir düş dünyası içinde yaşaması, büyülü gerçekliğin fantastik kurgu ile birleşen noktasıdır. Ancak fantastik kurgularda hikâye kahramanı ve okur, olayların düş veya rüya olduğunu, gerçek dünyanın kurallarına aykırı durumlar yaşadığının farkındadır.

Büyülü gerçeklik ise düşsü gerçekliğe dayandırılmakla birlikte fizikî dünyanın yasalarını göz ardı eder. Düşsü gerçeklikle çok yakın anlam alanlarına sahip olan büyülü gerçekçilik, rüya gibi bir kurguyu işler. Düşsü gerçeklikte anlatıcı herhangi bir unsuru kullanarak olayların gerçekte yaşanmasının çok da mümkün olmadığını bir şekilde ifade eder. Bu yüzden anlatıcı ve kahraman, gerçek ve düş arasında mekik dokur. Ancak büyülü gerçekçi dünyada gerçeğe dönüşler, düşsü gerçeklikteki kadar yoğun değildir. Latin Amerika'da ortaya çıkan büyülü gerçekçilik ve postmodernizm son dönemlerde dünya edebiyatlarını fazlasıyla etkiler konumdadır. Bu tür eserler, kurmacalıkları uç noktalardadır. Dış dünyadan soyutlanmış olan ve iç dünyayı öne çıkartan bu kurgular, anlatılanları inandırıcı bir dille sunar.

Yazara ve kurguladığı kahramana sağladığı özgürlük çok geniştir. İnsanı ve anlattığı gerçekliği de büyüleyen bir yaratma gücüne sahip olan büyülü gerçekçi yazar, geleneksel anlatım biçimlerinden uzaklaşarak farklı teknikler kullanır. Dış dünya karşısında insanın iç gerçekliğini sezgili bir biçimde gösteren bu anlayış, insanın, hayatın ve eşyanın bilinmeyen yönlerini ortaya çıkarır. İç gerçekliğin ayrıntılı anlatımıyla birlikte, yazar ve okur gerçekle yüzleşir ve onu çözmeye çalışır. Bu yüzden amaç hayalî olgular veya dünyalar yaratmak değildir.

Büyülü gerçekçilikte metinler, insanın çevresi ve kendisi arasındaki gizemi ortaya çıkarmak için kurgulanır. Hayata yeni bir bakış açısı getirme amacıyla hareket eden büyülü gerçekçi yazar, fizik kanunlarıyla açıklanan olayların yerine hayal gücünü getirir. Bu sebeple büyülü dünyada gerçekleşen olaylarda mantık aranmaz. İnsan mantığının geleneksel bakış açısının ellerinden kurtulduğu bir dünyada var oluş meselesini farklı bir boyutta işleyen büyülü gerçekçi yazar, okura bu yolla çeşitlilik sunar. Postmodern edebiyatın getirdiği bu yolla, insan zihninin sınırları zorlanarak gerçekliğe bir çeşit darbe vurulmuş olur. Böylelikle okurun bilinenin sınırları dışında düşünmesini sağlamış olur. Bu anlatılarda olağan olan tuhaflıklardır.

Gerçeğin beklenmedik bir biçimde, bir rüyadaymış gibi hızlı değişimi farklı bir estetik yapıyı da beraberinde getirir. “Büyülü gerçekçilik, dili büyüye dönüştürürken insanı ve anlattığı gerçekliği de büyüleyen bir yaratma gücü”dür. 40 Fantastik edebiyatta geniş yer tutan büyülü gerçeklik, Marquez’in hemen hemen tüm romanlarında belirir. Gabriel Garcia Marquez, Yüzyıllık Yalnızlık romanıyla büyülü gerçeklikte asıl başarısına ulaşır. Marquez, büyülü gerçekçiliğin mitlerden, büyüden, doğanın yarattığı sıra dışı olaylardan, Latin Amerika’nın biricik yaşam biçiminden ve Avrupa gerçekçiliğinin gereksiz görüp dışladığı deneyimlerden oluştuğunu söyler.

Angel Fiores, bu tür romanları ‘gerçeğin yanında gerçeküstü oluşumlara da yer veren, bu ikisinin iç içe girdiği ve neyin gerçek neyin gerçeküstü olduğunun kimi zaman ayımsanamadığı özel bir anlatı” şeklinde değerlendirirken Chanady, büyülü gerçekliği “gerçeküstünün kurduğu masalsılığın altında eleştirisini kolaylıkla yapan, bir ‘alt ses olarak düşünür. Gerçekleşmesi mümkün olmayan olayları bir metafor haline sokarak inandırıcı kılan büyülü gerçekçi yazar, çevresindeki gerçeği eserine aynen yerleştirmez.

Gerçeği karmaşık ayrıntılarla okura sunmaya çalışır. Yeni Roman akımının ortaya çıkmasıyla birlikte bu kurgulara ilgi daha da artar. A. Robbe-Grillet, N. Sarraute, M. Butor, C. Simon, Miguel Asturias, Carlos Fuentes, Mario Vargas Llosa, Julio Cortazar, Jorge Amado, Isabel Allende, Cabrera Infante, Manuel Scorza, Vascancelos, Manuel Puig, Jorge Lois Borges, Günter Grass, Milan Kundera, Arundhati Roy, Toni Morrison gibi yazarların eserleriyle geniş kitlelere ulaşır. Bu isimlerin dışında, Cervantes’in kaleme aldığı Don Kişot, büyülü gerçekçi kurgunun ilk örneği olarak kabul edilir. Bu görüşe göre, “edebiyatta ilk büyü 'yel değirmenlerine saldırmakla' başlar.”

Yunan yazar Mara Meimaridi'nin İzmir Büyüçüleri adlı eseri, büyülu gerçekliği barındıran bir eserdir. Eserde tarih zemini kuvvetli bir unsurdur ve bu unsurlar büyülu bir dünyanın gizemi içerisinde okura sunulur. Salman Rushdie, Fuentes, Borges gibi isimler, büyülu gerçeklik akımının öne çıkan yazarları arasındadır. Salman Rushdie, Geceyarısı Çocukları isimli eserinde gerçek, düş, gizem ve büyülu fantastik unsurlarla kaynaştırmıştır.

Türk Edebiyatının başarılı isimlerinden Latife Tekin de büyülu gerçekçi kurgularıyla dikkatleri üzerine çeker. Eserlerinde bir tür büyülu gerçekçi üslup oluşturan yazarın Sevgili Arsız Ölüm romanında fantastik unsurlar yoğunluktadır. Ancak bu yoğunluğa rağmen Tekin, gerçeği göz ardı etmeyerek fantastik dünyayı olağan bir şekilde anlatır. Handan İnci'ye göre Sevgili Arsız Ölüm, bu yönleriyle Latin Amerikalı Marquez'in, Batı'nın ampirik gerçeklik kavramını altüst ettiği Yüzyıllık Yalnızlık adlı romanına benzetilir.

Cinler ve perilerle insanların iç içe yaşadığı, masalsı bir kurguya sahip olan eserde, bir köylü ailenin şehre alışma çabası işlenir. Romanda fantastik unsurlar Atiye'nin düşüyle başlar. Dirmit isimli kahraman kullanılarak birtakım olağanüstülükler verilir. İsimleri ve özellikleri açıkça verilen Kepse, Sarıkız, Kişner Ođlan ve Küllük Cini kurguda ayrıntılı yer tutar. Hatta kahramanların hayatlarını bu cinler belirler. Fantastik unsurların ağır bastığı bu büyülu gerçekçi romanda köy ve kent gerçeği de başarılı bir şekilde gözler önüne serilmiştir.

İMPARATOR ÇAY BAHÇESİ

Eserin ön sözünde Nazlı Eray'ın gerçekçi bir yazar olduğu anlaşılmaktadır. Yazar kitabın içinde geçen belli başlı unsurların gerçeğin aynısı olduğunu bile dile getirmiştir.

“İmparator Çay Bahçesi Bartın'da tasarlandı; Ankara'nın değişik pastanelerinde, çay bahçelerinde, Bodrum'un bazı kahvelerinde kaleme alındı. Roman bütünüyle insanlar arasında yazılıp tamamlandı.

Romanda yer alan Japon oyun makineleri aslının aynısıdır.İmparator Çay Bahçesi'ni yol kenarında gördüğüm an, tüm yapıt çalkalandı ve her şey birden yerli yerine oturdu. Tıpkı bir mevsim gibi...”

Zamana Bağlı Fantastik Unsurlar

Postmodernizm, tek bir gerçek, tek bir anlam vardır, anlayışı yerine birden çok gerçek ve anlam vardır, düşüncesini edebiyata kazandırmıştır. Postmodernizmin unsurlarını

eserlerinde uygulayan Nazlı Eray, zaman problemini de bu anlayış çerçevesinde şekillendirmiştir.

Zamanın geçişliliğini öne çıkararak gerçeklik fikrini yıkmak ve hayalî bir dünya kurgulamak isteyen Eray, gerçekle kurmacayı iç içe geçirirken anlatı zamanlarında çeşitli oynamalar yapar. Zamanda yolculuğa çıkma motifi sık kullandığı fantastik unsurlarındandır. Başka zamanı yaşamak veya o zamanın insanı olmak, çevresindeki kahramanları da bu yolculuklara çıkarmak yazar için âdeta bir oyundur. Zamanlar arası yolculuklarda geçişleri her anlatısında farklı bir şekilde yapar. Ayrıca zamansızlık da kahramanlarının yaşadığı belli problem alanlarındandır.

Dünden bugüne, bugünden geçmişe ve geleceğe geçişlerle okuyucusunu çeşitli maceralara sürükleyen Eray, bu özelliğiyle eserlerine masalsı unsurlar katar.

İnsanoğlu düşlerini, özlemlerini, mutsuzluklarını dile getirmek için olağan'ı değil hayalî olanı ağırlıklı olarak kullanır ve bu doğrultuda düşselliği yakalamaya çabalar. Eray'ın amacı da zamanı çeşitlendirerek anlatıya yeni bir gerçeklik kazandırmaktır. Zaman konusu, hemen hemen her eserinde fantastik yapıyla yer alır.

Eserlerinde zamansızlığı kullanmasının nedenini bir söyleşide şöyle açıklar:

“Kolumdaki saate çok bağlıyım. Başucumda saat olmadan uyuyup uyanamıyorum. Oysaki yazarken bende zaman mefhumu yok. İnce zaman çizgisini, ölümle yaşam çizgisini sevmiyorum ve atıyorum yazdıklarımın. Zamanla çok ilgilim ama zamanı karıştırmayı seviyorum. Bir de beynimin bir yarısında bir zamansızlık, sonsuza uzanan bir koridor var.”

Zamansızlığı daha iyi ifade edebilmek için saat mefhumunu kullanmamaya dikkat eder. Anlatıcıya *“ Acaba gecenin saat kaç, bilmiyorum. Zaman geç olmalı...”* sözlerini söyleterek kurguyu zamanı olmayan bir duruma getirir.

Zaman çizgisinin dışında yer alış, zamanda sürekli ve hızlı atlayışlar da belirgindir. Anlatıcı, zamanın dışında olduğunu sürekli vurgular:

“ Aysız, karanlık bir gece. Ayakkabılarımın topuklarını soyan arnavutkaldırımli yollarda nefes nefese koşuyorum. Saati bilmiyorum, çünkü hiçbir istasyon binası geçmedim, ortasında saat kulesi olan bir alana düşmedi yolum...”

Mekana Bağlı Fantastik Unsurlar

Nazlı Eray, herhangi bir mantıksal sıra takip etmeden kurguyu farklı mekânlara götürür. Mekânda yaptığı ani değişiklikler, romanlarındaki fantastik unsuru ortaya çıkarır. Gerçek olanla hayalî olanı sentezlemek için kahramanlarını çeşitli mekânlarda bir araya getirir. Anlatıcı, bir mekândan diğerine hiçbir açıklama yapmadan geçer. Gerçek dünyadaki iç ve dış mekânlardan düşsel dünyanın zengin ve farklı mekânlarına geçiş, çerçeve öykünün içindeki olayların zincirleme şeklinde genişlemesiyle sağlanır. Fantastik anlatımlarda bütün olayların tesadüfen gelişmesi mekânları da farklılaştırır.

“İstanbul’da mıyım, İzmir’de miyim, Ankara’da mıyım tam kestiremiyorum.” cümlesiyle başlar. Bu anlatıdaki mekân belirsizliğinin göstergesidir. Arzum Apartmanı’na tesadüfen girip orada kendini bekleyen iki insanı gören anlatıcı büyük bir şaşkınlık duygusuna kapılır. Gizemli dünya daha anlatının başında belirir. İlk düşsel mekân gece karanlığında anlatıcının gözüne çarpan Arzum Apartmanı’dır. Bu apartman şu şekilde tasvir edilir: *“Yılların izini üstüne çekmiş, bilmediğim bir geçmişi giyinmişti sanki. Arzum Apartmanı... Ağır camlı, demir kapısını ittim... Merdivenler eskiydi, bazı basamakları aşınmıştı... O rüya ışığı yeniden aydınlatmıştı apartmanın içini.”*

Bu apartmanda tesadüfen gerçekleşen olaylar belirsizliğini korurken, Gül ablanın evine ani bir geçiş yapılır. Ardından Eski Cebeci Mezarlığı’nda roman kahramanları yavaş yavaş belirmeye başlar. Erkeklerin sevdikleri ve hayal ettikleri kadınları düşündükleri yer olan Taşhan, her gece erkekler ve hayal kadınları ile dolar taşar. Yarı karanlık bir dünya şeklinde tasvir edilen Taşhan’a gelen kadınların kimileri ölümlerdir, kimileri ise yaşayan varlıklardır. Ancak ortak noktaları hepsinin de hayal olmalarıdır

Romanda, anlatıcının Gece ile yer değiştirmesi sonucu yeni düşsel mekânlar ortaya çıkar. Gece ile yer değiştikten sonra anlatıcının tesadüfen bulduğu İmparator Çay Bahçesi şu şekilde tasvir edilir:

“Anlatması çok zor, dedim. Bir garson var, boş masalar, iskemleler var, yaşlı bir Generalin bir köşeye atılmış pirinç saplı bastonu; şuh bir kadının siyah, üstü payetlerle işli gece çantası; dudaklarına götürdüğü şampanya kadehi; bu iki kişinin birdenbire baktıkları bir çizgide oluşan elektrik akımı... Aşk ve tutku çizgisi yani... Garsonun bu çizgiye kazara girişi, çok eskiden yitirdiği sevgilisi ile

*bu çizginin içinde debelenirken sevişmesi, ölümlle yaşam arasında gidip gelişi...
Ölmek pahasına da olsa bu olayı yeniden yaşamak için çizgiye, yani o akımın
içine tekrar dalışı... Her şey var orada!"*

SONUÇ

Nazlı Eray, roman ve öykülerinde fantastik ve gerçekçiliği bir arada harmanlamış başarılı bir postmodern yazardır. Yazar, kendine has oluşturduğu bir üslupla romanlarını ve öykülerini kaleme almıştır.

İmparatorluk Çay Bahçesi romanı da diğer romanlarında olduğu gibi okuyucunun alışık olmadığı bir tarzdadır. Kitabın ilk sayfalarında gerçeklik ile kurgunun harmanlanması biraz kafa karıştırmıştır. Fakat bu durum sayfalar ilerledikçe doğallaşmıştır. Kitap neredeyse hiçbir sınır gözetmeyen fantazi dünyasıyla birleşiyor. Gelenekselcilikten uzak, klasikleşmemiş bir yazar...

Nesrinde ki sadelik ve yalınlıkla birlikte anlatımda ki duruluk dikkat çekicidir. Cümleleri okurken içinde kaybolmam ve kelimelerin ahenkli dünyası yazarın olağanüstülüğünün kanıtı diyebiliriz. Son olarak insanın ne kadar ilginç bir iç dünyası ve hayal gücü olabileceğini gözler önüne seriyor.

KAYNAKÇA

ERAY, Nazlı. İmparator Çay Bahçesi, Everest Yayınları, İstanbul, 2015

Nazlı Eray İmparator Çay Bahçesi Kitap Değerlendirme Semineri